

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20240112-379)

in verband met een verzoek om advies over het ontwerpbesluit betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten en voor aggregatiediensten en tot wijziging van de besluiten inzake de leveringsvergunning voor elektriciteit en voor gas

Opgesteld op basis van artikel 26ter, § 2, van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

12.01.2024

Inhoudsopgave

1	Executive summary.....	3
2	Juridische grondslag.....	4
3	Inleiding.....	5
3.1	Achtergrond van het dossier	5
3.2	Uitdagingen in verband met het onderzochte ontwerpbesluit.....	5
4	Advies over het ontwerpbesluit.....	6
4.1	Bepaalde leveringsvergunning.....	6
4.1.1	Gevolgen van de bepalingen van het ontwerpbesluit met betrekking tot de beperkte leveringsvergunning	6
4.1.2	Contextualisering: de Brusselse energiemarkt.....	7
4.1.3	Economische impact van de maatregel	7
4.1.4	Juridische analyse van leveranciers die enkel actief zijn in het professionele segment.....	8
4.2	Leveringsvergunningen voor flexibiliteits- en aggregatiediensten.....	11
4.3	Systeem dat in het Waals en het Vlaams Gewest van toepassing is op leveringsvergunningen en vergunningen voor diensten.....	13
4.3.1	Waalse Gewest.....	13
4.3.2	Vlaams Gewest	15
4.4	Toekenningsprocedure.....	15
4.4.1	Toekenningscriteria voor alle soorten vergunningen.....	15
4.4.2	Digitaal portaal van BRUGEL voor het beheer van de vergunningen.....	16
4.5	Verplichting voor de houders van leveringsvergunningen	17
4.6	Afzien van de vergunning	17
5	Impact van dit besluit op BRUGEL	19
6	Artikelsgewijze opmerkingen en diverse elementen	20
7	Conclusies.....	31

I Executive summary

Via dit document brengt BRUGEL een advies uit over het ontwerpbesluit betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten en aggregatiediensten en tot wijziging van de besluiten inzake de leveringsvergunning voor elektriciteit en voor gas.

BRUGEL deelt de doelstelling om het noodzakelijke wetgevende kader te creëren voor de leveringsvergunningen voor flexibiliteitsdiensten en aggregatiediensten en om het kader met betrekking tot de leveringsvergunningen voor gas te actualiseren, en dit naar aanleiding van de aanpassingen van de ordonnantie. Bij het opstellen van het ontwerpbesluit is rekening gehouden met meerdere aanbevelingen die de regulator heeft gedaan in zijn advies van 16 mei 2023.

De uitdagingen in verband met dit ontwerpbesluit betreffen zowel de consumentenbescherming als de marktdynamiek. BRUGEL blijft bovendien alert voor de administratieve lasten die gepaard gaan met de bepalingen van het besluit, zowel voor de marktdeelnemers als voor de regulator. Een specifiek deel hierover vindt u aan het einde van het document.

Het belangrijkste element van dit advies heeft betrekking op de beperkte leveringsvergunningen. Na een economische en juridische analyse is BRUGEL er geen voorstander van om de toegang tot de beperkte leveringsvergunning impliciet uit te sluiten voor leveranciers die enkel aan professionele klanten willen leveren. De impact van een dergelijke maatregel zou kunnen leiden tot een oligopolistische situatie met hogere prijzen en een risico op verplaatsing van economische actoren tot gevolg. BRUGEL is van mening dat de leveranciers die alleen actief zijn in het professionele segment, toegang moeten krijgen tot de beperkte leveringsvergunning.

In tweede instantie bekijkt BRUGEL de afdeling van het besluit die betrekking heeft op de leveringsvergunningen voor flexibiliteits- en aggregatiediensten. BRUGEL wijst er nogmaals op dat het belangrijk is te voorzien in drie soorten vergunningen om de activiteiten met betrekking tot de levering van flexibiliteits- of aggregatiediensten te regelen, overeenkomstig de bepalingen van het besluit: de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten, de leveringsvergunning voor aggregatiediensten en de beperkte leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten.

Vervolgens, na het documenteren van de regelgeving die van toepassing is in het Vlaams Gewest en het Waals Gewest met betrekking tot de vergunningen, zet BRUGEL zijn analyse van het ontwerpbesluit voort door achtereenvolgens de procedure voor de toekenning van de vergunningen, de verplichtingen die rusten op de vergunningshouders en de procedure voor het afzien van een vergunning te bekijken. Aangezien het om opdrachten van de regulator gaat, zijn de opmerkingen over deze afdelingen veeleer van praktische of pragmatische aard.

Ten slotte besluit dit advies met een artikelsgewijze commentaar bij het ontwerpbesluit, waarin de opmerkingen van BRUGEL in de verschillende delen van dit document in detail worden uiteengezet.

2 Juridische grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de "Elektriciteitsordonnantie") bepaalt in artikel 26ter, § 2 het volgende:

"Na advies van Brugel bepaalt de Regering de criteria en modaliteiten voor de toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van deze verschillende leveringsvergunningen van flexibiliteitsdiensten en leveringsvergunningen van aggregatiediensten. De criteria voor de toekenning van deze leveringsvergunningen kunnen onder meer betrekking hebben op de betrouwbaarheid en de beroepservaring van de aanvrager, zijn technische en financiële bekwaamheid en de kwaliteit van zijn organisatie."

Op 20 november 2023 heeft BRUGEL een verzoek ontvangen om advies over het ontwerpbesluit betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten en voor aggregatiediensten en tot wijziging van de besluiten inzake de leveringsvergunning voor elektriciteit en voor gas.

Dit advies geeft gevolg aan dit verzoek.

3 Inleiding

3.1 Achtergrond van het dossier

Op 20 november 2023 heeft BRUGEL een verzoek ontvangen om advies over het ontwerpbesluit betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten en voor aggregatiediensten en tot wijziging van de besluiten inzake de leveringsvergunning voor elektriciteit en voor gas.

Dit verzoek om advies en dit ontwerpbesluit zijn het gevolg van advies 20230516-367 van BRUGEL van 16 mei 2023, opgesteld op vraag van de minister bevoegd voor het water- en energiebeleid, en betreffende het stelsel van de leveringsvergunningen en de flexibiliteitsvergunningen.

BRUGEL deelt de doelstelling om het noodzakelijke wetgevende kader te creëren voor de leveringsvergunningen voor flexibiliteitsdiensten en aggregatiediensten en om het kader met betrekking tot de leveringsvergunningen van gas te actualiseren, naar aanleiding van de aanpassingen van de ordonnantie, waarbij de bevoegdheden voor de toekenning, vernieuwing, afzien van en intrekking van vergunningen aan BRUGEL zijn toegekend. Bij het opstellen van het ontwerpbesluit is rekening gehouden met meerdere aanbevelingen die de regulator heeft gedaan in zijn advies van 16 mei 2023.

Na een uitwisseling met het kabinet van de minister werd de datum van 12 januari 2024 overeengekomen voor de indiening van het advies van BRUGEL over het ontwerpbesluit.

Tot slot vonden er voorafgaand aan het schrijven van dit advies een aantal vergaderingen plaats met de marktdeelnemers. Dankzij de lessen die tijdens deze ontmoetingen werden getrokken, heeft BRUGEL zijn advies van 16 mei 2023 kunnen verfijnen.

3.2 Uitdagingen in verband met het onderzochte ontwerpbesluit

De beslissing een vergunning toe te kennen, te vernieuwen, ervan af te zien of ze in te trekken is een bevoegdheid van de Brusselse regulator. Deze bevoegdheid, die is vastgelegd in de Elektriciteits- en de Gasordonnantie, heeft betrekking op de leveringsvergunningen voor elektriciteit, de leveringsvergunningen voor gas, de vergunningen voor flexibiliteitsdiensten en de vergunningen voor aggregatiediensten.

Het ontwerpbesluit van de Regering legt de criteria vast voor de toekenning van de vergunningen voor flexibiliteits- en aggregatiediensten en past ook de bestaande besluiten inzake de vergunningen voor elektriciteit en gas aan.

Volgens BRUGEL zijn de aandachtspunten inzake deze aanpassingen als volgt:

- Uitdaging in verband met de aanbiedingsverplichting die voortvloeit uit de toekomstige onmogelijkheid voor een leverancier om zich alleen tot het professionele segment te richten.
- Consumentenbescherming: alleen een vergunning verlenen aan de ondernemingen die in staat zijn om hun rol als leverancier te vervullen, de consumentenbescherming garanderen wanneer een leverancier vrijwillig of gedwongen stopt met zijn leveringsactiviteit op de Brusselse markt.
- Dynamiek van de Brusselse markt en ontwikkeling van de flexibiliteits- en aggregatiediensten: vermijden dat belemmeringen voor markttoegang worden gecreëerd, ervoor zorgen dat de administratieve lasten voor de vergunningshouders evenredig blijven en de actoren verantwoordelijk maken naargelang van de rol die ze willen spelen op de flexibiliteitsmarkt.
- Marktstabiliteit: zoveel mogelijk vermijden dat leveranciers in gebreke blijven en daardoor schade berokkenen aan de andere marktdeelnemers, met name vooral de noodleverancier en de distributienetbeheerder.

- Beheer van de vergunningen door BRUGEL: zowel bij de jaarlijkse opvolging van de vergunningen als bij de beslissingen van de regulator een zeker niveau van doeltreffendheid en een beheerste werklast voor de regulator behouden.

4 Advies over het ontwerpbesluit

4.1 Beperkte leveringsvergunning

4.1.1 Gevolgen van de bepalingen van het ontwerpbesluit met betrekking tot de beperkte leveringsvergunning

Uit de definitie van de algemene leveringsvergunning in het ontwerpbesluit, gelezen in samenhang met de definities van de verschillende soorten beperkte vergunningen en de nota aan de Regering, volgt dat het niet langer mogelijk zal zijn om leveringsvergunningen toe te kennen die beperkt zijn tot het professionele segment, zowel wat de levering van gas als wat de levering van elektriciteit betreft.

Het ontwerpbesluit definieert de algemene vergunning als "de vergunning waarvan elke elektriciteitsleverancier houder moet zijn en die niet beperkt is", terwijl de drie categorieën beperkte vergunningen op hun beurt worden gespecificeerd: de vergunning die beperkt is tot bepaalde categorieën afnemers en die uitsluitend bedoeld is om te kunnen leveren als energiegemeenschap, aan zijn leden, of als coöperatieve vennootschap, aan zijn aandeelhouders. De levering die beperkt is tot professionele klanten valt daarom niet onder het toepassingsgebied van deze vergunning.

Dit is een belangrijke verandering ten opzichte van de praktijk van het toekennen van leveringsvergunningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Tot nu toe bestond de praktijk van BRUGEL er immers in om algemene leveringsvergunningen toe te kennen, maar die *de facto* beperkt bleven tot het professionele segment, wanneer het *business model* van de vergunningsaanvrager inhield dat hij zich enkel richtte tot een professioneel cliënteel. Deze praktijk was in overeenstemming met de flexibiliteit die inherent is aan de formulering van de ordonnantie, met de vrijheid van ondernemerschap die de economische actoren genieten en met praktijken die in andere gewesten kunnen worden waargenomen.

In de nota aan de Regering wordt deze keuze als volgt gerechtvaardigd: "Het ontwerpbesluit is opgesteld met bijzondere aandacht om te vermijden dat er een systeem zou ontstaan dat leveranciers de mogelijkheid zou bieden om de aanbiedingsplicht te omzeilen door zich, via een beperkte vergunning, te concentreren op een specifiek cliënteel ten nadele van de diversiteit van het aanbod dat beschikbaar is voor alle Brusselse eindklanten."

Na de inwerkingtreding van het besluit zal BRUGEL enerzijds deze praktijk moeten stopzetten en voortaan enkel nog algemene vergunningen mogen afleveren aan vergunningsaanvragers die zich zowel op de huishoudelijke als op de professionele sector willen richten. Anderzijds zal BRUGEL aan de huidige houders van een algemene vergunning die enkel actief zijn in het professionele segment, moeten aankondigen dat ze in de toekomst ook een aanbod moeten doen voor de huishoudelijke sector, of, bij gebrek daaraan, een van de bestaande beperkte vergunningen moeten aanvragen. BRUGEL zal de naleving van de aanbiedingsverplichting door deze leveranciers moeten controleren zodra ze op de hoogte zijn gebracht.

BRUGEL is van mening dat een dergelijke situatie zeer betreurenswaardig zou zijn en wenst de aandacht te vestigen op de schadelijke economische gevolgen die dit zou hebben voor de markt, evenals op elementen die vatbaar lijken voor juridische betwisting.

4.1.2 Contextualisering: de Brusselse energiemarkt

In december 2023 hadden zesentwintig leveranciers een leveringsvergunning in het BHG. Zes van hen waren nog niet of niet langer actief, met andere woorden ze bevoorraadden geen enkele klant, om verschillende redenen: nieuwkomer op de markt, historische situatie, enz. Vijf leveranciers hadden klanten in het professionele en huishoudelijke segment. Slechts drie leveranciers deden een aanbod aan huishoudelijke klanten, zonder aanvullende voorwaarden.^[1]

Hierdoor waren vijftien leveranciers echt actief in het professionele segment, met een zekere diversiteit aan doelklanten. Sommige leveranciers hadden enkel een aanbod voor gas, andere enkel voor elektriciteit. Er zijn ook een aantal leveranciers die alleen actief zijn in het segment van overheidsinstanties of coöperaties.

Andere leveranciers behoren tot grote internationale groepen en zijn actief op de Brusselse markt als gevolg van contracten op nationaal of Europees niveau om de energiebehoefte van alle dochterondernemingen van een bedrijf te dekken (auto-industrie, bouw, koolwaterstof, enz.). Deze marktdeelnemers zijn alleen actief in het professionele segment, ongeacht de leveringslocatie (België, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, enz.). Concreet huisvest Brussel als hoofdstad een groot aantal administratieve hoofdkantoren van bedrijven met productiefilialen in België. Om deze dochterondernemingen te bevoorraden, heeft het bedrijf een contract gesloten met een leverancier die ook het hoofdkantoor bevoorradt, ondanks het lage verbruik van dat hoofdkantoor. Als gevolg hiervan zijn deze leveranciers houder van zeer weinig leveringspunten in het BHG, maar ze hebben er een vergunning om een leveringscontract uit te voeren met mogelijk zeer grote volumes.

Daarnaast zijn sommige marktdeelnemers actief in het professionele segment in het BHG, hoewel ze ook leveren aan het huishoudelijke segment in het Vlaams en het Waals Gewest. Deze positionering maakt evenwel een zeer kleine minderheid uit. De commerciële strategie van de overgrote meerderheid van leveranciers die uitsluitend actief zijn in de professionele sector, is louter gericht op bedrijven of overheidsinstanties.

4.1.3 Economische impact van de maatregel

4.1.3.1 Op de markt

De bepalingen van het ontwerpbesluit, in combinatie met de verplichting om een aanbod te doen op de huishoudelijke markt, zullen er onvermijdelijk toe leiden dat de meerderheid van de leveranciers die actief zijn in de professionele sector, zich terugtrekken uit de markt in het BHG.

Deze terugtrekkingen zullen het tegenovergestelde effect hebben van het doel dat met de maatregel wordt nagestreefd en dat als dusdanig in de nota aan de Regering wordt beschreven, namelijk: een marktconcentratie vermijden en de opkomst van "alternatieve" spelers aanmoedigen.

Deze maatregel zal de markt hervormen, met een concentratie van de Brusselse markt in handen van drie grote internationale spelers (Engie, TotalEnergies en Luminus). Deze concentratie zal een blijvende impact hebben op de marktstructuur. Ze zal de marktdeelnemers meer macht geven, waardoor die hun prijzen kunnen verhogen zonder al te veel marktaandeel te verliezen. Dit kan leiden tot hogere prijzen voor de professionele verbruikers, of zelfs tot contractuele onzekerheid voor sommige van hen, en een vermindering van het aanbod van energiediensten en innovatie.

^[1] Zie [het advies op eigen initiatief 366 van BRUGEL](#) over de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt in het BHG.

Merk ook op dat de opkomst van "alternatieve" marktdeelnemers geen compensatie zal kunnen bieden voor het verdwijnen van leveranciers die in staat zijn om 100 GWh gas/jaar te leveren en/of niet de plaats zal kunnen innemen van een marktdeelnemer die zich heeft verbonden tot een contract voor meerdere sites met filialen buiten het BHG en waarvan het verbruik zogeheten elektro-intensief is.

4.1.3.2 Voor de professionele klant

Wat de consumenten betreft, zal de verminderde concurrentie als gevolg van het vertrek van marktdeelnemers van de Brusselse markt verschillende gevolgen hebben:

- Een onvermijdelijke prijsstijging:

Wanneer een verhoogde concentratie het gevolg is van een verminderde concurrentie, zijn de consumenten de dupe, omdat de prijzen stijgen^[2]. Zo wordt de prijsstijging van telefoon- en internetabonnementen en van vliegtickets toegeschreven aan een afname van de concurrentie.

Bovendien zijn de grote winnaars van de concentratie de aandeelhouders^[3]. Concentratie gaat vaak gepaard met een toename van de pure winst, met andere woorden het deel van de toegevoegde waarde dat niet wordt toegerekend aan de beloning van fysiek of immaterieel kapitaal, noch aan de arbeidsinspanningen die hebben gediend voor de productie. Deze pure winst wordt omgezet in waarde voor de aandeelhouders van het bedrijf, door de uitkering van dividenden of de stijging van de aandelenwaarde. De meest geconcentreerde sectoren zijn daarom de sectoren met de hoogste rendementen, zonder dat hun efficiëntie evenwel is toegenomen. Met andere woorden, precies het tegenovergestelde van de oorspronkelijke doelstelling van de maatregel.

- Loskoppeling van de prijzen en risico van verplaatsing:

Concentratie kan leiden tot een prijsverhoging en meer bepaald tot een loskoppeling van de prijzen per gewest, zoals al het geval is op de Brusselse huishoudelijke markt. Als gevolg van de duopoliesituatie kunnen de Brusselse huishoudens niet profiteren van de beste deals, omdat sommige van de nog aanwezige leveranciers hun tarieffiches naar boven bijstellen of hun goedkopere product niet meer aanbieden, in vergelijking met de andere twee gewesten van het land.

Deze situatie zou ertoe leiden dat de Brusselse ondernemingen meer voor hun energie zouden betalen dan de ondernemingen in Vlaanderen of Wallonië, waardoor een concurrentienadeel zou ontstaan.

Deze situatie zou hen ertoe kunnen aanzetten het Brusselse grondgebied te verlaten om te profiteren van voordeligere aanbiedingen, of om niet meer in Brussel te investeren.

4.1.4 Juridische analyse van leveranciers die enkel actief zijn in het professionele segment

BRUGEL identificeert een aantal elementen die vanuit juridisch oogpunt betwistbaar zouden kunnen blijken in de keuze die via het besluit werd gemaakt om de marktdeelnemers die Brussel willen bevoorraden, te verplichten om aanbiedingen te doen voor zowel het professionele als het

^[2] Philippon T. (2019), *The Great Reversal : How America Gave up on Free Markets*, Harvard University Press. Seuil.

^[3] Barkai S. (2020), [Declining Labor and Capital Shares](#), *Journal of Finance*, vol. 75, 5, oktober, p. 2421-2463.

huishoudelijke segment, of om hun actieradius beperkt te zien door het materiële toepassingsgebied van de ingevoerde beperkte leveringsvergunningen.

4.1.4.1 *Vrijheid van ondernemerschap*

De vrijheid van ondernemerschap is vastgelegd in een aantal nationale en internationale juridische teksten.

In artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is de vrijheid van ondernemerschap vastgelegd.^[4] Uit de Europese rechtspraak volgt dat deze vrijheid voor elke onderneming het recht omvat om, binnen de grenzen van de verantwoordelijkheid voor haar handelingen, vrij te beschikken over de economische en financiële middelen waarover zij beschikt⁵.

Het Wetboek van Economisch Recht stelt op zijn beurt in artikel 11.3: "*Iedereen is vrij om enige economische activiteit naar keuze uit te oefenen.*";

Ten slotte bepaalt artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen dat de Gewesten in economische aangelegenheden hun bevoegdheden uitoefenen met inachtneming van onder meer de vrijheid van handel en nijverheid⁶.

Vrijheid van ondernemerschap is echter niet absoluut.

In dit verband wordt in de rechtsleer opgemerkt dat het Grondwettelijk Hof doorgaans als volgt geoordeeld: "*In zeer veel gevallen zal een wettelijke bepaling - in de economische sector of in andere sectoren - de vrijheid van handelen van de betrokken personen of ondernemingen beperken en dus noodzakelijkerwijs een impact hebben op de vrijheid van handel en industrie. De wetgever zou de vrijheid van handel en nijverheid bedoeld in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 slechts schenden indien hij die vrijheid zonder enige noodzaak zou beperken of indien die beperking totaal onevenredig zou zijn aan het nagestreefde doel of dat beginsel zodanig zou aantasten dat de economische en monetaire unie in gevaar zou worden gebracht.*"⁷

Het doel van het ingevoerde systeem van beperkte leveringsvergunningen lijkt te zijn om meer leveranciers actief te doen zijn in de huishoudelijke sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De maatregel die is ingevoerd om dit doel te bereiken, bestaat erin om, via het systeem van leveringsvergunningen, marktdeelnemers van wie het business model en/of het ondernemingsdoel onverenigbaar lijken met de invoering van de middelen die nodig zijn voor een leveringsactiviteit gericht op de huishoudelijke sector, te dwingen om ondanks alles een aanbod te doen voor dit segment.

BRUGEL is van mening dat deze maatregel onevenredig is, aangezien er andere maatregelen bestaan om deze doelstelling te bereiken, die minder inbreuk maken op de vrijheid van de economische actoren

^[4] Art 16. "*De vrijheid van ondernemerschap wordt erkend overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en de nationale wetgevingen en praktijken.*"

⁵ Zaak C-148/23, verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Consiglio di Stato (Italië) in de zaak betreffende de verzoekende partij Gestore dei Servizi Energetici SpA-GSE, punt 13.3.

⁶ Artikel 6, § 1, VI, derde lid: "*In economische aangelegenheden oefenen de Gewesten hun bevoegdheden uit met inachtneming van de beginselen van het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet, en door of krachtens de internationale verdragen.*"

⁷ Vanderstraeten, Maxime. La liberté d'entreprendre dans la jurisprudence de la Cour constitutionnelle et du Conseil d'Etat. In: La liberté d'entreprendre ou le retour en force d'un fondamental du droit économique, Bruylant: Brussel 2015, p. 7-41 <http://hdl.handle.net/2078.3/177707>, punt 19.

en die al eerder werden voorgesteld. Het gaat met name om een heroverweging van de leveringsverplichtingen, de hulp aan huishoudens in moeilijkheden en de procedure voor wanbetalingen. De marktsituatie in Brussel en deze maatregelen werden beschreven in advies nr. 366 van BRUGEL ("Welke gevolgen heeft de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt in het BHG gehad voor de marktdynamiek?"). Deze veranderingen zouden moeten leiden tot een beter evenwicht in de kosten voor de commerciële actoren wanneer een klant een betalingsachterstand vertoont.

4.1.4.2 Vrij verkeer van diensten

BRUGEL wenst de aandacht te vestigen op het feit dat het ingevoerde vergunningssysteem ertoe kan leiden dat de vereenvoudigde toekenningscriteria voor de aanvragers van een vergunning die al een vergunning hebben in een ander gewest of in een andere lidstaat, worden uitgehold.

Het ontwerpbesluit bepaalt dat voor deze aanvragers de toekenningscriteria worden verondersteld te zijn vervuld, zodat ze alleen een kopie van de eerder verleende vergunning, een organigram van de bedrijfsactiviteiten in België en een beschrijving van de middelen die worden ingezet voor een doeltreffende klachtenbehandeling hoeven te verstrekken.

In de praktijk zijn veel aanvragers van een vergunning op basis van deze vereenvoudigde criteria al actief op basis van een algemene vergunning in een ander gewest, maar alleen in het professionele segment. In het Waals Gewest bestaat er bijvoorbeeld geen vergunning die beperkt is tot het professionele segment, hoewel veel leveranciers uitsluitend in deze sector actief zijn op basis van een algemene vergunning⁸. In deze gevallen zal BRUGEL, om reden van het ingevoerde vergunningssysteem, de aanvrager van een algemene vergunning noodzakelijkerwijs moeten informeren over zijn verplichting om ook een aanbod te doen aan de huishoudelijke sector, en op basis daarvan gebruik moeten maken van de mogelijkheid waarin in het besluit is voorzien om het bewijs te vragen van de naleving van andere toekenningscriteria dan enkel de vereenvoudigde: dit zal inhouden dat de toekenningscriteria worden geverifieerd in het licht van het vermogen om huishoudelijke afnemers aan te spreken, en niet alleen professionele.

Naast het feit dat dit het concept van de vereenvoudigde vergunning zinloos zou maken, is BRUGEL van mening dat dit een belemmering zou kunnen vormen voor het verkeer van de diensten die worden aangeboden door de leveranciers die al actief zijn in een ander gewest/een andere lidstaat, maar enkel in het professionele segment, en die hun activiteit willen uitbreiden naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In dit verband vestigt BRUGEL de aandacht op artikel 3.3 van richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, waarin het volgende is bepaald: "De lidstaten zorgen ervoor dat er op de interne markt voor elektriciteit geen onnodige belemmeringen bestaan voor de toetreding tot, de werking van en het verlaten van de markt, waarbij de bevoegdheden waarover de lidstaten ten aanzien van derde landen beschikken, onverlet worden gelaten."

Na een economische en juridische analyse is BRUGEL er GEEN VOORSTANDER van om de toegang tot de beperkte leveringsvergunning uit te sluiten voor de leveranciers die enkel aan professionele afnemers willen leveren. De impact van een dergelijke maatregel zou kunnen leiden tot een oligopolistische situatie met hogere prijzen en een risico op verplaatsing van economische actoren tot gevolg.

⁸ <https://www.cwape.be/node/163#liste>. Over het wettelijk kader dat in Wallonië van toepassing is, zie *infra*.

BRUGEL is van mening dat de leveranciers die alleen actief zijn in het professionele segment, toegang moeten krijgen tot de vereenvoudigde vergunning, zonder vereisten qua volume.

4.2 Leveringsvergunningen voor flexibiliteits- en aggregatiediensten

Het besluit voorziet in drie soorten vergunningen voor activiteiten met betrekking tot de levering van flexibiliteits- of aggregatiediensten, zoals gedefinieerd in de Elektriciteitsordonnantie. De leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten, de leveringsvergunning voor aggregatiediensten en de beperkte leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten.

De activiteiten voor de levering van flexibiliteits- en aggregatiediensten zijn nog niet erg ontwikkeld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de activiteitensector is nog in volle ontwikkeling. Er zijn momenteel weinig Brusselse netgebruikers die flexibiliteits- of aggregatiediensten aanbieden, maar verwacht wordt dat met de ontwikkeling van de flexibele belastingen (zoals batterijen of elektrische voertuigen) steeds meer een beroep zal worden gedaan op deze gebruikers om diensten te leveren aan de netbeheerder of de commerciële spelers. Afzonderlijk zijn deze flexibele belastingen vaak te klein qua vermogen om op de markt te kunnen worden benut. Om de flexibiliteit op een markt te kunnen benutten, moet een leverancier van flexibiliteitsdiensten (hierna "FSP"⁹) via een aggregatie werken, met andere woorden een combinatie van meerdere belastingen. Deze aggregatie kan gedaan worden door de FSP zelf, of door een beroep te doen op een specifieke marktdeelnemer, de aankoopgroepering.

In de Elektriciteitsordonnantie worden de FSP en de aankoopgroepering als volgt gedefinieerd:

"Artikel 2

...

46° **flexibiliteitsdienst**: dienst die door een eindafnemer wordt aangeboden als hij zijn injectie of afname van elektriciteit vrijwillig opwaarts of neerwaarts aanpast als reactie op een extern signaal;

48° **leverancier van flexibiliteitsdiensten**: elke natuurlijke of rechtspersoon die rechtstreeks of als tussenpersoon flexibiliteitsdiensten levert aan een of meerdere kopers van flexibiliteitsdiensten;

...;

50° **aggregatiedienst**: aangeboden dienst die de belasting en/of de opgewekte elektriciteit van verschillende afnemers combineert;

51° **aankoopgroepering**: elke natuurlijke of rechtspersoon die aggregatiediensten verleent met het oog op de verkoop, de aankoop of de veiling op eender welke elektriciteitsmarkt, met uitsluiting van de levering"

BRUGEL is van mening dat het activiteitenterrein van de aankoopgroepering waarin de ordonnantie voorziet, ruimer is dan dat van een FSP. Een FSP levert flexibiliteitsdiensten aan kopers van flexibiliteitsdiensten op flexibiliteitsmarkten (balancing, ondersteunende diensten, *day ahead / intraday*, enz.). Deze diensten worden geleverd door activa met voldoende vermogen om rechtstreeks deel te nemen aan flexibiliteitsmarkten, of door activa met belastingen die op individueel niveau te onbeduidend zijn en die moeten worden samengevoegd om ze te kunnen valoriseren op een markt. De minimale vermogensdrempels voor flexibele belastingen die moeten worden geleverd op de flexibiliteitsmarkten (markteenheid), vertonen een neerwaartse trend, maar zijn vandaag nog steeds

⁹ Voor Flexibility Service Provider

aanzienlijk¹⁰ en zullen dat op middellange termijn blijven, zodat de meeste belastingen zullen moeten worden samengevoegd.

Een aankoopgroepering kan een flexibiliteitsdienst leveren, maar ook andere diensten, zoals de terugkoop van overtollige fotovoltaïsche productie en de doorverkoop van de samengevoegde overschotten op de groothandelsmarkt.

De aggregatieactiviteit lijkt gebaseerd te zijn op enerzijds het op afstand aansturen van belastingen en anderzijds een aanzienlijke uitwisseling van gegevens, waarvan sommige persoonsgegevens zijn. Het lijkt daarom gepast om iets andere elementen in overweging te nemen voor de aggregatieactiviteit dan voor de activiteit van het aanbieden van flexibiliteitsdiensten, zowel qua vergunningen als qua rapportering. We hebben het dan onder meer over overwegingen op het vlak van privacybescherming en cyberbeveiliging.

Tot slot is er nog de beperkte vergunning voor de levering van flexibiliteitsdiensten voor de gebruikers, waarmee ze rechtstreeks flexibiliteitsdiensten kunnen leveren met hun eigen installaties, zonder tussenpersoon (een FSP).

De markt voor flexibiliteits- en aggregatiediensten is nog relatief jong en het is mogelijk dat toekomstige behoeften aan flexibiliteit en de ontwikkeling van flexibele mogelijkheden in de distributie zullen leiden tot de ontwikkeling van nieuwe producten en toepassingen. De markt en de activiteiten kunnen dus blijven evolueren.

Gezien de enkele verschillen tussen de activiteiten die onder de drie categorieën van leveringsvergunningen voor diensten vallen, adviseert BRUGEL een gedifferentieerde aanpak wat betreft de drie soorten leveringsvergunningen voor diensten. Bijgevolg zal BRUGEL bij de analyse van de aanvragen voor leveringsvergunningen voor diensten, met name wat de toekenningscriteria betreft, rekening houden met lichtjes verschillende overwegingen naargelang van de categorie van de aangevraagde vergunning. BRUGEL zou dus, net zoals de Waalse regulator, een model voor een vergunningsaanvraag kunnen opstellen, bestaande uit een gemeenschappelijk deel en specifieke kenmerken voor elke vergunning.

Deze differentiatie zou BRUGEL in staat stellen om een meer aangepaste rapportering per vergunningscategorie te vragen, zou a priori een duurzamere aanpak zijn en zou een grotere flexibiliteit mogelijk maken om zich aan te passen aan mogelijke toekomstige ontwikkelingen in de sector.

Om deze gedifferentieerde aanpak mogelijk te maken, vestigt BRUGEL de aandacht op een aantal aanpassingen aan de tekst van het ontwerpbesluit. Deze wijzigingen worden artikelsgewijs gespecificeerd in afdeling 6 van dit advies.

Zo moet vooral paragraaf 4 van artikel 13bis worden geschrapt. Momenteel wordt daar vermeld: "De houder van een leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten is houder van een leveringsvergunning voor aggregatiediensten en omgekeerd." Een marktdeelnemer kan houder zijn van beide vergunningen, maar moet daar expliciet om verzoeken. In artikel 9 is al bepaald dat aanvragers bij het aanvragen van een vergunning moeten aangeven om welke categorie vergunning het gaat. In het geval van een marktdeelnemer die aggregatie toepast en die ook van plan is flexibiliteitsdiensten te verlenen, moet de aanvraag betrekking hebben op zowel een leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten als een leveringsvergunning voor aggregatiediensten.

¹⁰ Vandaag is de drempel voor deelname aan de balanceringsmarkten van ELIA 1 MW.

4.3 Systeem dat in het Waals en het Vlaams Gewest van toepassing is op leveringsvergunningen en vergunningen voor diensten

4.3.1 Waalse Gewest

In het Waals Gewest worden twee soorten vergunningen toegekend door de gewestelijke regulator, de CWaPE: de gewestelijke leveringsvergunning voor elektriciteit of gas, en de gewestelijke leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten.

De gewestelijke leveringsvergunning voor elektriciteit of gas

De wettelijke bepalingen met betrekking tot deze vergunning zijn vastgelegd in artikel 30 van het besluit van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt en in artikel 30 van het besluit van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de regionale gasmarkt, alsook in de besluiten van de Waalse Regering van 21 maart 2002 betreffende de leveringsvergunning voor elektriciteit en van 16 oktober 2003 betreffende de leveringsvergunning voor gas, wat de procedure en de criteria voor de toekenning ervan betreft.

De criteria voor de toekenning van een vergunning hebben betrekking op:

- de locatie;
- de eerbaarheid en de beroepservaring;
- de technische bekwaamheid en de financiële capaciteit en de kwaliteit van de organisatie;
- de beheersautonomie.

Er zijn twee categorieën van gewestelijke leveringsvergunningen:

- de algemene vergunning;
- de beperkte vergunning, verleend in een van de volgende gevallen:
 - (Vergunning voor elektriciteit of gas) aan specifieke klanten (met name maximaal 10 met name genoemde eindklanten);
 - (Vergunning voor elektriciteit of gas) om zijn eigen bevoorrading te verzekeren;
 - (Vergunning voor elektriciteit) voor een begrensd hoeveelheid energie (meer bepaald: de som van de hoeveelheden energie die jaarlijks aan de klanten van de leverancier worden geleverd, mag niet meer bedragen dan 25 GWh);
 - (Vergunning voor elektriciteit) voor een levering binnen een beperkt en goed afgebakend geografisch gebied;
 - (Vergunning voor gas) voor een begrensd vermogen aan gas (meer bepaald: de som van de onderschreven vermogens van de klanten van de leverancier mag niet meer bedragen dan 10 MW op jaarbasis).

Het doel van de toekenning van een beperkte vergunning is om kleine leveringsactiviteiten mogelijk te maken, en meteen ook een grotere marktdynamiek, door de verplichtingen te vereenvoudigen die op de houders van dergelijke vergunningen wegen: verplichtingen door en krachtens Waalse besluiten, rapporteringsverplichtingen, controles door de CWaPE, enz.

Er is voorzien in een vereenvoudigde toekenningsprocedure, waarbij de toekenningscriteria met betrekking tot de eerbaarheid, de professionele ervaring, de financiële draagkracht en de kwaliteit van de organisatie worden geacht te zijn vervuld, voor houders van een vergunning die is toegekend op federaal niveau, in een ander gewest of in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte.

Bij de indiening van zijn verzoek om een algemene of beperkte leveringsvergunning kan de kandidaat bovendien specificeren welk(e) marktsegment(en) worden beoogd door zijn toekomstige leveringsactiviteit (huishoudelijk segment, professioneel segment of beide).

De CWaPE heeft een model voor een aanvraag van een gewestelijke leveringsvergunning ontwikkeld¹¹.

Gewestelijke leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten

De wettelijke bepalingen met betrekking tot deze vergunning zijn vastgelegd in artikel 35^{quater}, § 1 van het besluit van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt en in het besluit van de Waalse Regering van 28 maart 2019 betreffende de leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten op de elektriciteitsmarkt, wat de procedure en de toekenningscriteria betreft.

De criteria voor de toekenning van een vergunning hebben betrekking op:

- de locatie;
- de eerbaarheid;
- de juridische en de beheersautonomie;
- de technische bekwaamheid.

Er zijn twee categorieën van gewestelijke leveringsvergunningen voor flexibiliteitsdiensten:

- de algemene vergunning;
- de beperkte leveringsvergunning, die aan een netgebruiker wordt toegekend om vanuit zijn eigen installaties flexibiliteitsdiensten te leveren, zonder de bemiddeling van een leverancier van flexibiliteitsdiensten.

Een vereenvoudigde toekenningsprocedure, met name in het geval waarbij de meeste of zelfs alle toekenningscriteria geacht worden te zijn vervuld, is voorzien in de volgende gevallen:

- De aanvrager is reeds houder van een vergunning op federaal niveau of in een ander gewest;
- De aanvrager is reeds houder van een leveringsvergunning in het Waals Gewest;
- De aanvrager is houder van een toegangscontract inzake flexibiliteit met ten minste één Belgische distributienetbeheerder;
- De aanvraag betreft een beperkte vergunning.

De CWaPE heeft een model voor een aanvraag voor de toekenning van een gewestelijke leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten ontwikkeld.

¹¹ https://www.cwape.be/sites/default/files/2023-10/23j12_Formulaire%20demande%20de%20licence%20de%20fourniture_FR.docx

4.3.2 Vlaams Gewest

In het Vlaams Gewest wordt slechts één type vergunning toegekend door de gewestelijke regulator, de VREG: de gewestelijke leveringsvergunning voor elektriciteit of gas.

Wat betreft de levering van flexibiliteits- en aggregatiediensten moeten de marktdeelnemers die deze diensten aanbieden, een overeenkomst sluiten met de netbeheerder(s) in het Vlaams Gewest. De Vlaamse Regering kan de minimumelementen bepalen die in deze overeenkomst moeten worden opgenomen. De overeenkomsten tussen de marktdeelnemers en de netbeheerder(s) worden door deze laatste aan de VREG gemeld.

De gewestelijke leveringsvergunning voor elektriciteit of gas

De wettelijke bepalingen met betrekking tot deze vergunning zijn opgenomen in artikel 4.3.1. van het *Energiebesluit* en de artikelen 3.2.1 tot en met 3.2.18 van het *Energiebesluit* van 19 november 2010, voor wat betreft de toekenningsprocedure en -criteria.

De criteria voor de toekenning van een vergunning hebben betrekking op:

- de technische en financiële capaciteit;
- de professionele betrouwbaarheid;
- de capaciteit om aan de behoeften van de afnemers te voldoen;
- de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van de aanvrager ten opzichte van de netbeheerders.

In de Vlaamse wetgeving wordt slechts één algemene leveringsvergunning gespecificeerd. Er bestaan geen beperkte vergunningen of vereenvoudigde toekenningsprocedures voor een vergunning.

Bij de indiening van zijn verzoek om een leveringsvergunning kan de kandidaat bovendien specificeren welk(e) marktsegment(en) worden beoogd door zijn toekomstige leveringsactiviteit (bv.: grote ondernemingen, openbare overheden, kmo's, zelfstandigen en vrije beroepen, huishoudelijke afnemers, andere).

De VREG heeft een model voor een aanvraag van een gewestelijke leveringsvergunning ontwikkeld en beschikbaar gesteld¹².

4.4 Toekenningsprocedure

4.4.1 Toekenningscriteria voor alle soorten vergunningen

Om de belemmeringen voor de toegang tot de markt tot een minimum te beperken en de marktdynamiek te bevorderen, is BRUGEL van mening dat de procedure en de toekenningscriteria moeten streven naar een grotere administratieve vereenvoudiging.

Met hetzelfde doel voor ogen en om de toegang tot de Brusselse markt voor kandidaat-leveranciers te vergemakkelijken, lijkt het aangewezen om te streven naar afstemming op de toekennings- en

¹² https://www.vreg.be/sites/default/files/formulieren/modelformulier_aanvraag_leveringsvergunning_november_2023.docx

controleprocedures van de andere Belgische gewesten, met inachtneming van de specifieke kenmerken van Brussel. Deze afstemming is des te meer aangewezen met de procedure en de criteria die van toepassing zijn in het Waals Gewest. Dit gewest heeft immers een wetgeving die het dichtst bij de Brusselse wetgeving ligt (bestaan van een vereenvoudigde toekenningsprocedure, beperkte leveringsvergunningen, vergunningen voor flexibiliteitsdiensten, enz.). Bovendien leert de ervaring dat de kandidaat-leverancier eerst een vergunning aanvraagt in het Vlaams Gewest, en vervolgens, op basis van deze ervaring, een aanvraag indient voor de Waalse markt, en daarna voor de Brusselse markt, in voorkomend geval, in beide gevallen via een vereenvoudigde toekenningsprocedure. Het zou voor een kandidaat-leverancier inderdaad heel gemakkelijk zijn om een dossier in te dienen voor een nagenoeg identieke vereenvoudigde toekenningsprocedure in die twee gewesten.

BRUGEL is ook van mening dat de inventaris van documenten die deel uitmaken van het vergunningsaanvraagdossier flexibel moet zijn en moet worden aangepast aan de situatie van elke aanvrager. BRUGEL zou dus, net zoals de regulator in de twee andere gewesten, een model voor een aanvraag kunnen opstellen, bestaande uit een gemeenschappelijk deel en specifieke kenmerken voor elke vergunning.

BRUGEL dringt ook aan op het flexibele karakter van de inventaris van documenten die deel moeten uitmaken van het vergunningsaanvraagdossier (ook voor de beperkte leveringsvergunningen). BRUGEL is van mening dat het, na de goedkeuring van het besluit, een kader zou moeten kunnen voorstellen voor deze inventaris, bestaande uit een gemeenschappelijke basis voor alle vergunningen, en specifieke kenmerken afhankelijk van het type vergunning.

Bovendien lijkt in het ontwerpbesluit een deel van de informatie die bij een toekenningsaanvraag moet worden gevoegd, niet nuttig of te uitgebreid om efficiënt te kunnen verwerkt door BRUGEL. Er zouden alternatieven en vereenvoudigingen kunnen worden voorgesteld.

Naast deze voorstellen meent BRUGEL dat het nuttig zou zijn om in het besluit de toekenningscriteria met betrekking tot de eerbaarheid van de aanvrager opnieuw op te nemen. BRUGEL zou de toekenning van een vergunning aan een vennootschap moeten kunnen weigeren als een of meer van haar bestuurders (of leden van het directiecomité) een strafbaar feit hebben gepleegd dat de professionele integriteit van de aanvrager in het gedrang kan brengen, of dat op zijn minst het vertrouwen en de betrouwbaarheid die vereist zijn om een leveringsactiviteit op de Brusselse markt uit te oefenen, in het gedrang kan brengen.

In vergelijking met de bepalingen die van toepassing zijn in de andere gewesten, is er trouwens geen enkel toekenningscriterium dat verband houdt met de juridische en de beheersautonomie. BRUGEL is van mening dat een dergelijk criterium moet worden ingevoerd om ervoor te zorgen dat een vergunningshouder voldoende onafhankelijk is van de netbeheerder.

Voor al deze punten stelt BRUGEL in deel 6 wijzigingen aan het ontwerpbesluit voor.

4.4.2 Digitaal portaal van BRUGEL voor het beheer van de vergunningen

BRUGEL is van mening dat de in het ontwerpbesluit gebruikte terminologie "*schriftelijk*" geen nuttig gebruik zou toelaten van het door BRUGEL opgezette platform om de aanvragers van een vergunning in staat te stellen hun aanvraagdossier voor een vergunning elektronisch in te voeren via het platform, met daaropvolgende opvolging van de status van hun aanvraag, en om BRUGEL in staat te stellen de vergunning elektronisch te beheren tijdens de levensduur ervan.

BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van het platform, en om de volgende terminologie te gebruiken: "*schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL*".

4.5 Verplichting voor de houders van leveringsvergunningen

Wat betreft de te verrichten opvolging van de vergunninghouders en de verplichtingen die op hen rusten in overeenstemming met het voorliggende ontwerpbesluit, is BRUGEL van mening dat ook moet worden gestreefd naar administratieve vereenvoudiging en afstemming op de praktijken die in de andere gewesten worden vastgesteld.

Wat bijvoorbeeld de jaarlijkse rapportage betreft die elke vergunninghouder naar BRUGEL moet sturen, lijkt het feit dat BRUGEL nu een verslagmodel kan opstellen, een zeer nuttige stap voorwaarts om de afstemming met de andere gewesten mogelijk te maken voor de regulator. Dit zal BRUGEL ook in staat stellen om dubbele rapportage en dubbele controle te vermijden.

Ten slotte bepalen de huidige besluiten dat elke controlewijziging van de vergunninghouder moet worden gemeld aan BRUGEL, dat de vergunning in voorkomend geval al dan niet zal vernieuwen. In de praktijk wordt deze verplichting, die als zeer ruim kan worden beschouwd, zelden nageleefd door de leveranciers. Daarom wordt voorgesteld dat deze controlewijzigingen enkel door de vergunningshouders worden meegedeeld wanneer een van de toekenningscriteria een heronderzoek door BRUGEL vereist. Om ervoor te zorgen dat de informatie waarover BRUGEL beschikt met betrekking tot de vergunninghouders up-to-date blijft, zal de regulator ook voorstellen om te kunnen beschikken over het aandeelhouderschap van de leverancier in de jaarlijkse rapportage.

Voor al deze punten stelt BRUGEL in deel 6 wijzigingen aan het ontwerpbesluit voor.

4.6 Afzien van de vergunning

Op dit moment kan een vrijwillige uittreding uit de markt in principe alleen worden bereikt door de lopende contracten over te dragen aan een leverancier met een vergunning, op voorwaarde dat aan de verplichtingen van de ordonnantie is voldaan.

In het licht van de recente ervaring is BRUGEL van mening dat het gepast zou zijn om in een kader te voorzien voor een vrijwillige uittreding uit de markt, met name om de economische activiteit van de commerciële actoren die ernstig zouden kunnen worden benadeeld door een overdracht van de lopende contracten, te vrijwaren.

BRUGEL is immers van mening dat al te restrictieve voorwaarden voor de uittreding uit de markt belemmeringen voor de uittreding kunnen vormen, die op hun beurt marktdeelnemers kunnen ontmoedigen om de Brusselse markt te betreden.

In dit verband is het interessant op te merken dat in punt 15 van de preambule van richtlijn 2019/944 het volgende is bepaald: *"Marktregels maken het toetreden tot en het verlaten van de markt voor producenten en -leveranciers mogelijk op basis van hun beoordeling van de economische en financiële levensvatbaarheid van hun activiteiten. Dit beginsel is niet onverenigbaar met de mogelijkheid van lidstaten om in het algemeen economisch belang openbaardienstverplichtingen op te leggen aan bedrijven werkzaam in de elektriciteitssector in overeenstemming met de Verdragen, en met name artikel 106 VWEU, en met deze richtlijn en Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad."*

Het formaliseren van een procedure voor een vrijwillige uittreding uit de markt, naast de procedure voor het overdragen van de contracten, zou het mogelijk maken om de consumentenbescherming te garanderen door zicht en controle te hebben op de situatie van de uittreding uit de markt. Dit zou ook kunnen voorkomen dat bepaalde leveranciers worden aangemoedigd om in gebreke te blijven, wat zou leiden tot een verbreking van hun toegangscontract met de DNB en een activering van de noodleveringsprocedure, ten nadele van de markt.

Er wordt voorgesteld dat wanneer precieze en door de leverancier gerechtvaardigde omstandigheden ertoe leiden dat hij vrijwillig de Brusselse markt verlaat en dat een overdracht van al zijn klanten of een deel ervan naar een andere leverancier niet mogelijk, hij BRUGEL kan vragen om de markt te mogen verlaten door een vervroegde beëindiging van zijn leveringscontracten. Daartoe dient hij bij BRUGEL een plan in voor zijn uittreding uit de markt. BRUGEL zou moeten kunnen bepalen wat dit plan voor de uittreding uit de markt moet omvatten. Het plan zou onder meer de volgende elementen moeten bevatten:

- gedetailleerde informatie over de communicatiestrategie die zal worden gebruikt om deze uittreding aan te kondigen aan de klanten en hen ertoe aan te zetten van leverancier te veranderen, en de communicatie die zal worden gericht aan de DNB;
- het tijdschema van de uittreding uit de markt;
- een beschrijving van de manier waarop de contractueel verschuldigde schadevergoedingen aan de professionele klanten zullen worden betaald;
- een beschrijving van de manier waarop de schadevergoeding van de klanten zal plaatsvinden (zie hierover *infra*);
- uitleg over de mogelijke gevolgen voor aanverwante diensten bij het leveringscontract en de communicatie ten aanzien van de betrokken klanten;

Wat de huishoudelijke klanten betreft, is BRUGEL van mening dat de leverancier ofwel de contracten met zijn klanten moet nakomen tot aan de vervaldatum, ofwel ze moet overdragen aan een andere leverancier met een vergunning. Er mag dus geen vervroegde beëindiging van het contract worden toegestaan.

In het geval van een vroegtijdige beëindiging van het contract zal de leverancier een schadevergoeding moeten bieden voor vroegtijdige beëindiging en ter dekking van een eventueel tariefverschil in het geval van een stijgende markt. Dit moet gedetailleerd worden beschreven in het voorgestelde plan inzake de uittreding uit de markt.

Na ontvangst van dit plan zou BRUGEL de mogelijkheid moeten hebben om de inhoud ervan te bespreken met de leverancier, aanpassingen te vragen, alvorens het in voorkomend geval te aanvaarden of te verwerpen.

De berekening van deze vergoeding kan worden gebaseerd op het verschil tussen de contractuele voorwaarden en de marktvoorwaarden op het moment van de verbreking, zelfs in het geval van een contract met variabele prijs als de op de markt waargenomen marge stijgt. Dit verschil zou worden berekend voor de resterende looptijd van het contract.

In geval van aanvaarding wordt de leverancier beschouwd als een leverancier die bezig is de markt te verlaten en wordt er getolereerd dat hij geen verder aanbod doet tot zijn uittreding uit de markt. Afgezien van dit element blijft de leverancier gebonden door al zijn andere verplichtingen, en dit tot de beslissing van BRUGEL die het afzien van de leveringsvergunning bekrachtigt. In geval van niet-naleving van het uittredingsplan zou de leverancier zich blootstellen aan een administratieve sanctie.

5 Impact van dit besluit op BRUGEL

De voorstellen voor administratieve vereenvoudiging die in de vorige delen werden besproken, zouden zowel de drempels voor toegang tot de Brusselse markt moeten verlagen, alle verhoudingen in acht genomen, maar zouden de Brusselse markt ook dynamischer moeten maken, ten voordele van de eindklant.

De administratieve vereenvoudiging moet BRUGEL ook in staat stellen om zijn werklast binnen de perken te houden met betrekking tot de toekenning en de opvolging van de vergunningen. In dit opzicht lijkt het ook nuttig om in bepaalde gevallen BRUGEL de mogelijkheid te bieden om een vergunning stilzwijgend te verlengen, wat BRUGEL niet ontslaat van zijn verantwoordelijkheid om de door de vergunningshouders meegedeelde wijzigingen te analyseren.

Bovendien is BRUGEL van mening dat een termijn van twee maanden om te beslissen over de toekenning of om het afzien van een vergunning toe te staan, veel realistischer is vanuit operationeel oogpunt dan de termijn van één maand waarin momenteel is voorzien in het ontwerpbesluit.

Tot slot is het wenselijk om expliciet te voorzien in de mogelijkheid voor BRUGEL om gezamenlijke beslissingen te nemen voor elektriciteits-, gas- en dienstenvergunningen. Dit zal ook de procedures voor de toekenning, hernieuwing, afzien en intrekking van vergunningen, de indiening en verwerking van de onderliggende dossiers maar ook de opvolging van de vergunningen door BRUGEL vergemakkelijken. Uiteraard moet de mogelijkheid blijven bestaan om indien nodig afzonderlijke beslissingen te nemen voor dezelfde aanvrager of vergunninghouder.

Voor al deze punten stelt BRUGEL in deel 6 wijzigingen aan het ontwerpbesluit voor.

In tegenstelling tot de opmerkingen in de nota aan de Regering, zal de huidige hervorming van het Vergunningsbesluit bovendien een belangrijke impact hebben op het vlak van human resources voor BRUGEL.

De implementatie van flexibiliteits- en aggregatievergunningen, beperkte leveringsvergunningen en de opvolging van leveranciers naar aanleiding van de nieuwe rapportageverplichtingen, zal een werklast genereren die wordt geraamd op enkele tientallen mandagen per jaar.

Door de complexiteit van de veranderende energiemarkt en de financiële structuren van de betrokken marktdeelnemers heeft de regulator bovendien specifieke middelen nodig om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen (financiële analyses, vennootschapsrecht, enz.).

6 Artikelsgewijze opmerkingen en diverse elementen

Artikelen van het ontwerpbesluit	Advies en opmerkingen van BRUGEL
<p>Afdeling 1. Algemene bepaling</p> <p>Art. 2.</p> <p><i>Elke leverancier van flexibiliteitsdiensten en elke leverancier van aggregatiediensten voldoet aan de criteria van dit hoofdstuk, zowel bij de indiening van een aanvraag voor de toekenning van een vergunning als na aflevering ervan.</i></p>	<p>BRUGEL is van mening dat, naar het voorbeeld van de praktijken die in andere gewesten werden waargenomen, de regulator de bevoegdheid zou moeten krijgen om een model voor te stellen voor een vergunningsaanvraag (zie punt 4.4.2).</p>
<p>Art. 4.</p> <p><i>De leden van de beheersorganen en desgevallend de directieleden van de aanvrager zijn onafhankelijk van de transmissienetbeheerder, de gewestelijke transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerder.</i></p> <p><i>In de zin van het eerste lid wordt onder onafhankelijk persoon elke persoon verstaan die:</i></p> <p><i>1° geen enkele functie of activiteit, al dan niet bezoldigd, uitoefent in dienst van een netbeheerder;</i></p> <p><i>2° geen enkel materieel voordeel toegekend door een netbeheerder of een verbonden of geassocieerde onderneming geniet dat naar de mening van Brugel zijn oordeel zou kunnen beïnvloeden.</i></p>	<p>BRUGEL is van mening dat dit toekenningscriterium met betrekking tot de juridische en beheersautonomie ook van toepassing zou moeten zijn op de leveringsvergunningen voor gas en elektriciteit, en dus zou moeten worden toegevoegd voor die laatste.</p>
<p>Art. 7.</p> <p><i>De technische capaciteit van de aanvrager wordt onder meer aangetoond door middel van de volgende documenten:</i></p> <p><i>1° een beschrijving van de technische middelen die aangewend zullen worden voor het beheer van de flexibiliteit of de aggregatie;</i></p> <p><i>2° een beschrijving van de technische middelen die aangewend zullen worden om zijn evenwichtsverantwoordelijkheid te garanderen;</i></p> <p><i>3° een beschrijving van de technische middelen die aangewend zullen worden om te voldoen aan de bepalingen van de ordonnantie en de technische reglementen, met name degene die betrekking hebben op de procedures voor uitwisseling van informatie tussen marktdeelnemers.</i></p>	<p>BRUGEL stelt voor aan dit artikel een lid toe te voegen, met de verplichting bedoeld in artikel 12 van het ontwerp van wijzigingsbesluit dat wordt onderzocht (zie commentaar bij dit artikel 12):</p> <p><i>er wordt een vierde lid toegevoegd, dat als volgt luidt: "Als de aanvrager overweegt zich bij zijn leveringsactiviteit te laten bijstaan door een gespecialiseerde firma, om over voldoende organisatorische en technische bekwaamheid te beschikken, maakt hij aan Brugel een kopie over van de overeenkomst die hij met deze gespecialiseerde firma gesloten heeft of, bij gebrek daaraan, een door beide partijen ondertekende intentieverklaring."</i></p>
<p>Art. 9.</p> <p><i>§ 1. De aanvraag voor een vergunning wordt schriftelijk aan Brugel gericht.</i></p> <p>(...)</p>	<p>BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>

<p>Art. 11.</p> <p>§ 1. Brugel beslist over de toekenning of weigering van een vergunning binnen een termijn van één maand te rekenen vanaf de ontvangst van het volledige aanvraagdossier."</p>	<p>BRUGEL is van mening dat een termijn van twee maanden om te beslissen om al dan niet een vergunning toe te kennen, veel realistischer is vanuit operationeel oogpunt.</p>
<p>Art. 12.</p> <p>Als de aanvrager overweegt zich bij zijn activiteit te laten bijstaan door een gespecialiseerde firma, met name ter ondersteuning van zijn technische bekwaamheid, maakt hij aan Brugel een kopie over van de overeenkomst die hij met deze gespecialiseerde firma gesloten heeft of, bij gebrek daaraan, een door beide partijen ondertekende intentieverklaring.</p>	<p>BRUGEL is van mening dat deze bepaling in haar huidige vorm te ruim is. In feite zou dit betekenen dat elke vergunningsaanvrager verplicht wordt om BRUGEL op de hoogte te brengen van elke onderaannemingsovereenkomst of elk voornemen om een onderaannemingsovereenkomst af te sluiten, voor zijn bedrijfsactiviteiten, maar ook voor elk type dienst geleverd door een gespecialiseerde firma waaraan een leverancier nood zou kunnen hebben, bijvoorbeeld en op een niet-limitatieve manier: IT-diensten in de brede zin, financiën (auditor, enz.), facturering en inning (<i>printshop</i>, invorderingsbedrijf, deurwaarders, enz.), <i>facilities</i>, human resources (leasemaatschappijen, rekruteringsbureau, enz.), marketing en communicatie (reclamebureau, enz.).</p> <p>Dit betekent een enorme hoeveelheid documenten die aan BRUGEL moeten worden bezorgd, en een aanzienlijke hoeveelheid analysewerk voor de regulator.</p> <p>Het voordeel van een dergelijke bepaling ligt in het feit dat BRUGEL kan nagaan of de aanvrager inderdaad over een kwalitatieve organisatie en voldoende technische bekwaamheid beschikt om zijn rol als leverancier te vervullen, hetzij intern, hetzij via een onderaannemer.</p> <p>Bijgevolg is BRUGEL, met het oog op administratieve vereenvoudiging en om de werklast van de regulator binnen de perken te houden, van mening dat deze bepaling moet worden opgenomen in artikel 7 (zie de opmerkingen bij dit artikel).</p>
<p>Art. 13.</p> <p>§ 4. De houder van een leveringsvergunning voor flexibiliteitsdiensten is houder van een leveringsvergunning voor aggregatiediensten en omgekeerd.</p>	<p>BRUGEL is van mening dat § 4 van artikel 13 uit de tekst moet worden geschrapt. Dit zou het mogelijk maken om deze twee categorieën van vergunningen afzonderlijk te beschouwen en zou een passender kader bieden voor de twee soorten activiteiten.</p>
<p>Art. 15.</p> <p>§ 1. Elke vergunninghouder brengt Brugel binnen vijftien dagen schriftelijk op de hoogte van elke wijziging aan zijn statuten, met toevoeging van de notulen van de vergadering die de wijziging(en) doorvoerde.</p> <p>§ 2. Elke vergunninghouder brengt Brugel binnen de drie werkdagen schriftelijk op de hoogte van iedere controlewijziging, fusie, splitsing of overdracht van bedrijfstak waarbij hij betrokken is, alsook van iedere</p>	<p>BRUGEL is van mening dat, wanneer BRUGEL op de hoogte wordt gebracht van een controlewijziging, een fusie of een splitsing en wanneer deze wijziging, na onderzoek, geen impact blijkt te hebben op het behoud van de vergunning van de betrokken houder, de vernieuwing van de vergunning stilzwijgend zou moeten gebeuren, binnen de termijnen bedoeld in artikel 18 van het ontwerpbesluit. Dit is bedoeld om de werkdruk van de regulator bij het beheer en de controle van de vergunningen onder controle te houden. Een kennisgeving aan de vergunningshouder dat de analyse is uitgevoerd en dat er geen risico is geïdentificeerd, zou kunnen worden ingevoerd. Op die manier zou de administratieve last die gepaard gaat met</p>

<p><i>andere gebeurtenis die gevolgen heeft voor de naleving van de criteria bedoeld in hoofdstuk 2.</i></p>	<p>een formele beslissing van BRUGEL kunnen worden vermeden, terwijl tegelijk wel wordt gezorgd voor een goede analyse.</p> <p>BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>
<p>Art. 16.</p> <p><i>§ 1. Elke vergunninghouder die afstand wenst te doen van zijn vergunning, kan zijn aanvraag tot verzaking schriftelijk indienen bij Brugel, met inachtneming van zijn contractuele voorwaarden.</i></p> <p><i>De aanvraag vermeldt nauwkeurig op welke wijze de in paragraaf 2 bedoelde verplichting zal worden nageleefd.</i></p> <p><i>§ 2. De intrekking van de vergunning is afhankelijk van een voorafgaande kennisgeving aan de eindafnemers die een overeenkomst betreffende flexibiliteits- of aggregatiediensten hebben gesloten.</i></p> <p><i>§ 3. De aanvraag tot verzaking wordt goedgekeurd of geweigerd door Brugel binnen een termijn van één maand na de ontvangst van de aanvraag tot verzaking bedoeld in paragraaf 1, en beperkt tot het beoordelen van de naleving van de in paragraaf 2 bedoelde voorwaarde.</i></p> <p><i>De beslissing van Brugel wordt onverwijld en per aangetekende zending aan de leverancier van flexibiliteitsdiensten of de leverancier van aggregatiediensten betekend.</i></p> <p><i>Een kopie van de beslissing van Brugel wordt schriftelijk aan de minister en aan Leefmilieu Brussel overgemaakt.</i></p> <p><i>Elke beslissing tot goedkeuring van de aanvraag en de datum waarop deze ingaat worden op de website van Brugel gepubliceerd.</i></p>	<p>BRUGEL is van mening dat een termijn van twee maanden om het afzien aan een vergunning al dan niet te aanvaarden, veel realistischer is vanuit operationeel oogpunt.</p> <p>BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>
<p>Art. 19.</p> <p><i>Brugel bewaart de volledige dossiers van de aanvragen, toekenningen, intrekkingen, hernieuwingen en overdrachten van vergunning in zijn kantoren en stelt een voortdurend bijgewerkte lijst van de leveranciers die houder zijn van een vergunning ter beschikking van het publiek.</i></p>	<p>BRUGEL raadt aan om het bijhouden van papieren dossiers niet op te leggen en wenst dat de mogelijkheid om die dossiers digitaal bij te houden, zou worden gespecificeerd. Dit geldt voor alle soorten vergunningen die onder het ontwerpbesluit vallen.</p>
<p>Art. 21.</p>	<p>BRUGEL is van mening dat aan de vergunningen die beperkt zijn tot bepaalde categorieën afnemers, de mogelijkheid moet worden toegevoegd voor een</p>

<p>In artikel 1 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor elektriciteit, worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° punt 2° wordt vervangen als volgt:</p> <p>"2° vergunning: een algemene leveringsvergunning of de beperkte leveringsvergunning zoals bedoeld in artikel 21 van de ordonnantie;"</p> <p>2° de punten 2°bis tot 2°sexies worden toegevoegd, luidende:</p> <p>"2°bis algemene leveringsvergunning: de vergunning waarvan elke elektriciteitsleverancier houder moet zijn en die niet beperkt is;</p> <p>2°ter beperkte leveringsvergunning: een leveringsvergunning beperkt tot een maximumhoeveelheid elektriciteit, een leveringsvergunning beperkt tot bepaalde categorieën afnemers of een leveringsvergunning beperkt tot de eigen bevoorrading, zoals bedoeld in artikel 21, tweede lid van de ordonnantie;</p> <p>2°quater leveringsvergunning beperkt tot een maximumhoeveelheid elektriciteit: de vergunning waarvan elke elektriciteitsleverancier wiens geraamd totaalvolume dat zijn klanten op jaarbasis van hem afnemen minder dan 3000 MWh bedraagt, houder moet zijn;</p> <p>2°quinquies leveringsvergunning beperkt tot bepaalde categorieën afnemers: de vergunning waarvan elke elektriciteitsleverancier houder moet zijn als hij levert:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als energiegemeenschap, aan zijn leden, of; - als coöperatieve vennootschap, aan zijn aandeelhouders; <p>2°sexies leveringsvergunning beperkt tot de eigen bevoorrading: de vergunning waarvan elke elektriciteitsleverancier die het gewestelijk transmissienet en/of het distributienet gebruikt om zijn verbruikslocaties en die van zijn filialen gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van elektriciteit te voorzien, houder moet zijn;"</p>	<p>leverancier om zich enkel te richten tot professionele afnemers of een deel ervan, en dit zonder volumebeperking (zie punt 6).</p>
<p>Art. 22.</p> <p>In hoofdstuk II van hetzelfde besluit wordt een afdeling I ingevoegd, luidende "Algemene bepaling".</p> <p>Art. 23.</p>	<p>BRUGEL is van mening dat, naar het voorbeeld van de praktijken die in andere gewesten werden waargenomen, de regulator de bevoegdheid zou moeten krijgen om een model voor te stellen voor een vergunningsaanvraag (zie punt 6).</p>

<p>In afdeling 1, ingevoegd bij artikel 22, wordt een artikel 1 bis ingevoegd, luidende:</p> <p>"Art. 1 bis. Elke elektriciteitsleverancier voldoet aan de criteria van dit hoofdstuk, zowel bij de indiening van een aanvraag voor de toekenning van een vergunning als na aflevering ervan."</p>	<p>BRUGEL stelt daarom voor om in deze afdeling 1 Algemene bepaling een artikel 1 ter toe te voegen, luidende:</p> <p>In afdeling 1, ingevoegd bij artikel 22, wordt een artikel 1 ter ingevoegd, luidende:</p> <p>"Art. 1 ter. BRUGEL stelt een verslagmodel op, waarin de toekenningscriteria van dit hoofdstuk zijn opgenomen, om de leveranciers in staat te stellen hun toekenningsaanvraag in te dienen. Dit verslagmodel kan door BRUGEL worden aangepast voor de beperkte vergunningen of volgens de specifieke situatie en context van de aanvrager."</p>
<p>Art. 26.</p> <p>In artikel 3 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° in het eerste lid worden de woorden "professionele ervaring" opgeheven;</p> <p>2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:</p> <p>"Deze kan onder meer aangetoond worden door middel van de volgende elementen:</p> <p>1° een gedetailleerde beschrijving van het organigram van zijn diensten;</p> <p>2° een lijst van de voornaamste of vroegere werkzaamheden van de aanvrager of, in voorkomend geval, van zijn aandeelhouders, waarbij wordt aangetoond dat hij over voldoende technische bekwaamheid beschikt voor de goede uitvoering van zijn activiteit van elektriciteitslevering;</p> <p>3° een beschrijving van de middelen, met inbegrip van de technische middelen, die aangewend zullen worden om een efficiënte dienst voor klachtenbehandeling ter beschikking te stellen;</p> <p>4° een beschrijving van de technische middelen die aangewend zullen worden om te voldoen aan de bepalingen van de ordonnantie en de technische reglementen, met name degene die betrekking hebben op de procedures voor uitwisseling van informatie tussen marktdeelnemers;</p> <p>5° een beschrijving van de technische middelen die aangewend zullen worden om zijn evenwichtsverantwoordelijkheid te garanderen.";</p> <p>3° het derde lid wordt opgeheven.</p>	<p>BRUGEL stelt voor aan dit artikel een derde lid toe te voegen, met de verplichting bedoeld in artikel 40 van het ontwerp van wijzigingsbesluit dat wordt onderzocht (zie commentaar bij dit artikel 40):</p> <p>3° er wordt een derde lid toegevoegd, dat als volgt luidt: "Als de aanvrager overweegt zich bij zijn leveringsactiviteit te laten bijstaan door een gespecialiseerde firma, om over voldoende organisatorische en technische bekwaamheid te beschikken, maakt hij aan Brugel een kopie over van de overeenkomst die hij met deze gespecialiseerde firma gesloten heeft of, bij gebrek daaraan, een door beide partijen ondertekende intentieverklaring."</p>
<p>Art. 27.</p>	<p>BRUGEL is van mening dat dit artikel moet worden geschrapt.</p>

<p><i>In hetzelfde besluit wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende:</i></p> <p><i>"Art. 3bis, § 1. Behoudens een met redenen omkleed verzoek van Brugel is de aanvrager van een leveringsvergunning die beperkt is tot een aan een bovengrens gebonden hoeveelheid elektriciteit en van een leveringsvergunning die beperkt is tot bepaalde categorieën afnemers, niet verplicht de in artikel 3, tweede lid, 1°, bedoelde bewijselementen te leveren.</i></p> <p><i>Behoudens gemotiveerd verzoek van Brugel dient de aanvrager van een leveringsvergunning beperkt tot zijn eigen bevoorrading de bewijzen bedoeld in artikel 3, tweede lid, 1° tot 3° niet te leveren."</i></p>	<p>De in artikel 3, tweede lid bedoelde bewijselementen zijn immers niet uitputtend opgesomd en eerder bedoeld als voorbeeld (zie de term "onder meer" in de eerste zin van dit lid). Op basis van dit artikel 3 kan BRUGEL dus voor bepaalde aanvragers vrijstelling verlenen van het in dit artikel bedoelde bewijselementen.</p> <p>BRUGEL wil ook een model voor een toekenningsaanvraag aanbieden waarin dergelijke vrijstellingen of verduidelijkingen kunnen worden opgenomen.</p> <p>Indien dit artikel niettemin zou worden behouden, lijkt het ten slotte, in het kader van de administratieve vereenvoudiging en om de werklast bij BRUGEL onder controle te houden, nuttig om de regulator niet te verplichten om, in voorkomend geval, elk verzoek om dergelijke bewijselementen te motiveren. BRUGEL is op zijn minst van mening dat als het artikel wordt gehandhaafd, de woorden "gemotiveerd" uit elke paragraaf moeten worden geschrapt.</p>
<p><i>Art. 28.</i></p> <p><i>In hoofdstuk II van hetzelfde besluit wordt afdeling 3, die de artikelen 4 en 5 bevat, opgeheven.</i></p>	<p>BRUGEL is van mening (zie punt 6) dat het criterium met betrekking tot de eerbaarheid van de aanvrager niet mag worden geschrapt, in het bijzonder de bepaling met betrekking tot het doorsturen van uittreksels uit het strafregister naar de regulator.</p> <p>In dit verband (zie punt 6) is BRUGEL ook van mening dat dit criterium met betrekking tot de eerbaarheid van de aanvrager moet worden aangevuld met een bepaling die de regulator toelaat om vijf jaar terug te gaan om te onderzoeken of de aanvrager of een van zijn bestuurders de Brusselse elektriciteitsmarkt heeft geschaad op een manier die vragen doet rijzen over het vertrouwen en de betrouwbaarheid die nodig zijn om opnieuw een leveringsactiviteit op de Brusselse markt uit te oefenen.</p>
<p><i>Art. 30.</i></p> <p><i>In artikel 6 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</i></p> <p><i>1° in het eerste lid worden de woorden "en economische" opgeheven;</i></p> <p><i>2° in het tweede lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:</i></p> <p><i>a) punt 2° wordt vervangen als volgt:</i></p> <p><i>"2° een financieel plan,";</i></p> <p><i>b) punt 3° wordt vervangen als volgt:</i></p> <p><i>"3° bankverklaringen die het bedrag van de financiële activa vermelden.";</i></p>	<p>De aanpassingen die artikel 30 aanbrengt in artikel 6 van het Vergunningsbesluit lijken ongelukkig en staan op zijn minst verder af van de documenten die normaliter door een regulator worden gevraagd om zich te vergewissen van de financiële draagkracht van een vergunningsaanvrager.</p> <p>BRUGEL is dan ook van mening dat artikel 6 van het Vergunningsbesluit in zijn huidige vorm moet worden behouden. Alleen de wijziging die is aangebracht in het derde lid (met name "<i>Als de in het tweede lid bedoelde documenten niet beschikbaar zijn, verstrekt de aanvrager een document dat door Brugel als gelijkwaardig wordt erkend.</i>") zorgt volgens BRUGEL voor meer flexibiliteit en eenvoud bij de indiening en de analyse van de vergunningsaanvragen. Dit lid zou behouden moeten blijven.</p>

<p>3° er wordt een lid toegevoegd, luidende:</p> <p>"Als de in het tweede lid bedoelde documenten niet beschikbaar zijn, verstrekt de aanvrager een document dat door Brugel als gelijkwaardig wordt erkend."</p>	
<p>Art. 32.</p> <p>In hetzelfde besluit wordt een artikel 6ter ingevoegd, luidende:</p> <p>"Art. 6ter. Behoudens gemotiveerd verzoek van Brugel, dient de aanvrager van een leveringsvergunning beperkt tot de eigen bevoorrading de bewijzen bedoeld in artikel 6 niet te leveren."</p>	<p>BRUGEL is van mening dat dit artikel moet worden geschrapt. In dit verband wordt verwezen naar de in artikel 27 aangevoerde motieven.</p>
<p>Art. 34.</p> <p>In hetzelfde besluit wordt een artikel 7bis ingevoegd, luidende:</p> <p>"Art. 7bis. Behoudens gemotiveerd verzoek van Brugel, dient de aanvrager van een leveringsvergunning beperkt tot de eigen bevoorrading de bewijzen bedoeld in artikel 7 niet te leveren."</p>	<p>BRUGEL is van mening dat dit artikel moet worden geschrapt. In dit verband wordt verwezen naar de in artikel 27 aangevoerde motieven.</p>
<p>Art. 37.</p> <p>In artikel 8 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° in paragraaf 1 worden de woorden "ofwel per aangetekende brief of per drager, in drie exemplaren, ofwel via elektronische weg" vervangen door het woord "schriftelijk";</p> <p>2° paragraaf 2 wordt aangevuld met punt 4°, luidende:</p> <p>4° de identificatie van de categorie van de aangevraagde vergunning: een algemene leveringsvergunning, een leveringsvergunning beperkt tot een maximumhoeveelheid elektriciteit, een leveringsvergunning beperkt tot bepaalde categorieën afnemers of een leveringsvergunning beperkt tot de eigen bevoorrading";</p> <p>3° in paragraaf 3 wordt de zin "Wanneer de aanvraag via elektronische weg ingediend is, kan het bericht van ontvangst eveneens via elektronische weg verstuurd worden." opgeheven.</p>	<p>BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>
<p>Art. 40.</p> <p>In hetzelfde besluit wordt een artikel 11bis ingevoegd, luidende:</p>	<p>BRUGEL is van mening dat deze bepaling in haar huidige vorm te ruim is. In feite zou dit betekenen dat elke vergunningsaanvrager verplicht wordt om BRUGEL op de hoogte te brengen van elke onderaannemingsovereenkomst of elk voornemen om een onderaannemingsovereenkomst af te sluiten, voor</p>

<p>"Art. 11 bis. Als de aanvrager overweegt zich bij zijn activiteit te laten bijstaan door een gespecialiseerde firma, met name ter ondersteuning van zijn technische bekwaamheid, maakt hij aan Brugel een kopie over van de overeenkomst die hij met deze gespecialiseerde firma gesloten heeft of, bij gebrek daaraan, een door beide partijen ondertekende intentieverklaring."</p>	<p>zijn bedrijfsactiviteiten, maar ook voor elk type dienst geleverd door een gespecialiseerde firma waaraan een leverancier nood zou kunnen hebben, bijvoorbeeld en op een niet-limitatieve manier: IT-diensten in de brede zin, financiën (auditor, enz.), facturering en inning (<i>printshop</i>, invorderingsbedrijf, deurwaarders, enz.), <i>facilities</i>, human resources (leasemaatschappijen, rekruteringsbureau, enz.), marketing en communicatie (reclamebureau, enz.).</p> <p>Dit betekent een enorme hoeveelheid documenten die aan BRUGEL moeten worden bezorgd, en een aanzienlijke hoeveelheid analysewerk voor de regulator.</p> <p>Het voordeel van een dergelijke bepaling ligt in het feit dat BRUGEL kan nagaan of de aanvrager inderdaad over een kwalitatieve organisatie en voldoende technische bekwaamheid beschikt om zijn rol als leverancier te vervullen, hetzij intern, hetzij via een onderaannemer.</p> <p>Bijgevolg is BRUGEL, met het oog op administratieve vereenvoudiging en om de werklast van de regulator binnen de perken te houden, van mening dat deze bepaling moet worden opgenomen in artikel 26 (zie de opmerkingen bij dat artikel).</p> <p>Volgens de interpretatie van BRUGEL moet in de laatste zin van de Nederlandstalige versie de uitdrukking "intentieverklaring" worden gebruikt in plaats van "licentieverklaring". Dit zou ook aansluiten bij de vertaling die is toegepast op artikel 12 van het besluit.</p>
<p>Art. 42.</p> <p>[...]</p> <p>§ 3. In afwijking van paragraaf 1 kan Brugel, mits gemotiveerde beslissing, de aanvrager verplichten om het bewijs te leveren dat hij voldoet aan een of meerdere in hoofdstuk II bedoelde criteria voor de toekenning van de vergunning.</p> <p>[...]</p>	<p>In het belang van de administratieve vereenvoudiging en met het oog op het behoud van een gecontroleerde werklast voor de regulator, is BRUGEL van mening dat het deel tussen komma's aan het begin van § 3 van artikel 42, namelijk "mits gemotiveerde beslissing", moet worden vervangen door "mits gemotiveerd verzoek".</p>
<p>Art. 43.</p> <p>In artikel 12 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° de woorden "en de door de ordonnantie voorgeschreven verplichtingen" worden toegevoegd na de woorden "de in hoofdstuk II bedoelde criteria";</p> <p>2° er wordt een lid toegevoegd, luidende:</p> <p>"Brugel stelt een model voor het verslag op."</p>	<p>De toevoeging van 1° aan artikel 43 van het ontwerp van wijzigingsbesluit lijkt te ruim.</p> <p>BRUGEL controleert momenteel immers een aantal van de in de ordonnantie vastgelegde verplichtingen op via periodieke of ad-hocverslagen. Van de leveranciers vragen om elk jaar verslag uit te brengen over hoe ze voldoen aan de verplichtingen van de ordonnantie, lijkt niet in de richting van administratieve vereenvoudiging te gaan, noch in de richting van een gecontroleerde werklast van de regulator.</p> <p>BRUGEL stelt daarom voor om het artikel als volgt te herformuleren:</p>

	<p>In artikel 12 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° er wordt een lid toegevoegd, luidende:</p> <p>"Brugel stelt een model voor het verslag op. Dit verslagmodel kan met name informatie opvragen van de leverancier over de manier waarop hij voldoet aan bepaalde door de ordonnantie voorgeschreven bepalingen."</p>
<p>Art. 44.</p> <p>In artikel 13 van hetzelfde besluit worden de woorden "per aangetekende brief en via elektronische weg" vervangen door het woord "schriftelijk".</p>	<p>Er worden maar heel weinig controlewijzigingen gemeld aan de regulator en de meeste hebben geen gevolgen voor de toekenningscriteria (zie ook punt 4.5). Er wordt dus voorgesteld om de last voor de vergunninghouders als volgt te verlichten, om hen enkel te verplichten een dergelijke kennisgeving te doen wanneer bepaalde toekenningscriteria in het gedrang kunnen komen: "Bovendien stelt hij Brugel binnen drie werkdagen schriftelijk in kennis van elke controlewijziging, fusie of splitsing waarbij hij betrokken is, alsook van iedere andere gebeurtenis die gevolgen kan hebben voor de naleving van de criteria bedoeld in hoofdstuk II."</p> <p>BRUGEL beveelt aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>
<p>Art. 46.</p> <p>In artikel 15 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen als volgt:</p> <p>"De verzaking aan een vergunning is afhankelijk van de volgende voorwaarden:</p> <p>1° de overdracht van de lopende contracten aan één of meerdere elektriciteitsleveranciers die houder zijn van een leveringsvergunning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;</p> <p>2° de voorafgaande mededeling van de identiteit en het adres van de nieuwe leveranciers en van de contactgegevens van het informatiecentrum voor afnemers van gas en elektriciteit, zoals bedoeld in artikel 33bis van de ordonnantie, aan alle afnemers;</p> <p>3° het nakomen van de verplichtingen opgelegd door de ordonnantie.";</p> <p>2° paragraaf 2 wordt vervangen als volgt:</p>	<p>BRUGEL is van mening dat het inderdaad essentieel is, in het belang van de eindafnemers die worden bevoorrad door een leverancier die wil afzien van zijn vergunning, om deze laatste te beschermen.</p> <p>In dit verband is de overdracht van de contracten van de actieve klanten van een leverancier die wil afzien van zijn vergunning, een mogelijkheid. Een andere mogelijkheid, die in het verleden al werd vastgesteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is dat de leverancier zijn klanten vergoedt voor de verbreking van het contract en ervoor zorgt dat zijn klanten correct worden geïnformeerd, zodat ze tijdig van leverancier kunnen veranderen.</p> <p>BRUGEL is dan ook van mening dat de procedure voor het afzien van een vergunning moet worden versoepeld, in de eerste plaats in het belang van de klant, maar ook in het belang van de leverancier als er een gezamenlijke oplossing moet worden gevonden met zijn klanten.</p> <p>Zo is BRUGEL van mening dat in paragraaf 1, tweede lid, een 4° moet worden toegevoegd, luidende:</p> <p>"4° Op voorstel van de leverancier kan BRUGEL de leverancier machtigen om af te wijken van de voorwaarden bedoeld in 1° en 2° van dit lid en voorwaarden voor het afzien opleggen die gelijkwaardig zijn of die gunstiger zijn voor de klant, met name inzake</p>

<p>"§ 2. De leverancier richt zijn aanvraag tot verzaking schriftelijk en minstens vier maanden op voorhand aan Brugel. Hij vermeldt hierin de reden en beschrijft nauwkeurig op welke wijze hij de in paragraaf 1, tweede lid, bedoelde voorwaarden heeft nageleefd.";</p> <p>3° in paragraaf 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>a) in het tweede lid worden de woorden "per aangetekende brief" vervangen door de woorden "per aangetekende zending";</p> <p>b) in het derde lid worden de woorden "via elektronische weg" vervangen door het woord "schriftelijk";</p> <p>4° er wordt een paragraaf toegevoegd, luidende:</p> <p>"§ 5. Als Brugel de aanvraag tot verzaking aanvaardt, stelt de overnemende leverancier de afnemers zestig dagen voor de overdracht in kennis van zijn leveringsvoorwaarden."</p>	<p>communicatie, overdracht van het contract, verbreking van het contract en schadevergoeding voor de klant."</p> <p>Bovendien is § 4 van art. 15 van het Vergunningenbesluit niet gewijzigd door het ontwerpbesluit dat hier wordt onderzocht:</p> <p><i>De aanvraag tot afzien wordt goedgekeurd of geweigerd door Brugel binnen een termijn van één maand na de ontvangst van de aanvraag tot afzien bedoeld in § 2, en beperkt tot het beoordelen van de naleving van de in § 1, tweede lid bedoelde voorwaarden.</i></p> <p>In de praktijk biedt deze paragraaf BRUGEL niet de mogelijkheid om zich ervan te vergewissen dat de leverancier de voorwaarden voor het afzien van zijn vergunning naleeft, aangezien BRUGEL in voorkomend geval de beslissing tot afzien van de vergunning moet nemen voordat de leverancier de Brusselse markt daadwerkelijk verlaat. Voorgesteld wordt deze paragraaf te vervangen door wat volgt:</p> <p><i>§ 4. De aanvraag tot afzien wordt door Brugel aanvaard of verworpen binnen een termijn van één maand nadat BRUGEL heeft nagegaan of de voorwaarden bedoeld in § 1, tweede lid, daadwerkelijk zijn vervuld.</i></p> <p>Ten slotte is § 5 die door het ontwerpbesluit aan dit artikel wordt toegevoegd, volgens BRUGEL niet van toepassing op alle procedures, van afzien lijkt hij in tegenspraak met het principe van het tweede lid, 1°, dat verwijst naar de overdracht van de lopende contracten, en lijkt hij te overlappen met de hogere normen op het vlak van het informeren van de eindklanten over hun contractuele voorwaarde. BRUGEL is van mening dat § 5 uit het ontwerp van wijzigingsbesluit moet worden geschrapt.</p> <p>Voor het overige beveelt BRUGEL aan om in het ontwerpbesluit systematisch het gebruik te vermelden van zijn digitaal platform voor het beheer van de vergunningen, en om de volgende terminologie te gebruiken: "schriftelijk of via het digitaal portaal dat is opgezet door BRUGEL". (zie punt 4.4.2)</p>
<p>Art. 48.</p> <p>In artikel 17, 5° van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>1° in het tweede lid worden de woorden "per aangetekende brief" vervangen door de woorden "per aangetekende zending";</p>	<p>BRUGEL is van mening dat, wanneer BRUGEL op de hoogte wordt gebracht van een controlewijziging, een fusie of een splitsing en wanneer deze wijziging, na onderzoek, geen impact blijkt te hebben op het behoud van de leveringsvergunning van de betrokken houder, de vernieuwing van de leveringsvergunning stilzwijgend zou moeten gebeuren, binnen de termijnen bedoeld in artikel 17. Dit is bedoeld om de werkdruk van de regulator bij het beheer en de controle van de vergunningen onder controle te houden.</p>

<p>2° in het derde lid worden de woorden "via elektronische weg" vervangen door het woord "schriftelijk".</p>	<p>Een kennisgeving aan de leverancier dat de analyse is uitgevoerd en dat er geen risico is geïdentificeerd, zou kunnen worden ingevoerd. Op die manier zou de administratieve last die gepaard gaat met een formele beslissing van BRUGEL, kunnen worden vermeden, terwijl tegelijk wel wordt gezorgd voor een goede analyse.</p>
<p>niet van toepassing</p>	<p>In artikel 18 van het besluit van 18 juli 2002 raadt BRUGEL aan om het bijhouden van papieren dossiers niet op te leggen en wenst BRUGEL dat de mogelijkheid om die dossiers digitaal bij te houden, zou worden gespecificeerd. Dit geldt voor alle soorten vergunningen die onder het ontwerpbesluit vallen.</p>
<p>Artikelen 51 tot 79.</p>	<p>De opmerkingen van BRUGEL over de artikelen 21 tot 50 betreffende het vergunningsbesluit voor elektriciteit zijn mutatis mutandis van toepassing op de artikelen 51 tot 79 voor gas.</p>
<p>Art. 70 (Nederlandstalige versie).</p> <p>In hetzelfde besluit wordt een artikel 11bis ingevoegd, luidende:</p> <p>"Art. 11bis. Als de aanvrager overweegt zich bij zijn activiteit van levering te laten bijstaan door een gespecialiseerde firma, met name ter ondersteuning van zijn technische bekwaamheid, maakt hij aan Brugel een kopie over van de overeenkomst die hij met deze gespecialiseerde firma gesloten heeft of, bij gebrek daaraan, een door beide partijen ondertekende licentieverklaring."</p>	<p>Volgens de interpretatie van BRUGEL moet in de laatste zin van de Nederlandstalige versie de uitdrukking "intentieverklaring" worden gebruikt in plaats van "licentieverklaring". Dit zou ook aansluiten bij de vertaling die is toegepast op artikel 12 van het besluit.</p>
<p>Titel 4. Opheffings-, overgangs- en slotbepalingen</p>	<p>Met betrekking tot de verslagmodellen waarnaar wordt verwezen in de artikelen 14, 43 en 73 van het ontwerpbesluit, adviseert BRUGEL om een overgangsbepaling op te nemen zodat deze verslagmodellen ten vroegste van kracht worden voor de gegevens met betrekking tot het jaar 2025, om de implementatie van de verzameling door de marktdeelnemers van vereiste gegevens te vergemakkelijken en te vermijden dat dergelijke verslagen van kracht worden tijdens het jaar waarin het besluit van kracht wordt.</p>

7 Conclusies

BRUGEL deelt de doelstelling van de Regering om het wettelijk kader voor het beheer van de elektriciteits- en de gasvergunningen aan te passen en een kader voor de flexibiliteits- en aggregatievergunningen op te zetten.

Uit de analyse van het ontwerpbesluit door BRUGEL blijkt echter dat de geplande bepalingen met betrekking tot de beperkte leveringsvergunningen zouden leiden tot een verlies aan dynamiek en concurrentie op de professionele markt voor elektriciteit en gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit zou uiteindelijk leiden tot een prijsverhoging en een risico op verplaatsing van economische actoren. BRUGEL beveelt dan ook sterk aan om het wettelijke kader te verduidelijken om alle misverstanden uit de weg te ruimen en de ondernemingen aan te moedigen om elektriciteits- en gasleverancier te worden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In andere opzichten zou de regulator graag een aantal verbeteringen zien om ervoor te zorgen dat de vergunningen efficiënt en harmonieus worden beheerd.

* *

*